

Piotr Nowak

"Miscellanea informatologica", pod
red. M. Górnego i P. Nowaka, Poznań
2001 : [recenzja]

Biblioteka 5 (14), 217-219

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Poradnik jest napisany jasno, rzeczowo i zwięźle (171 stron). Zawiera procedury badań i jest pomocny w interpretacji wyników. Zgodnie z najnowszym nurtem w badaniach efektywności pracy uwzględnia nowoczesne usługi oferowane przez biblioteki i wzrastający stopień wirtualności. Jest godny polecenia wszystkim tym, którzy zajmują się efektywnością pracy w bibliotekach naukowych, i może być w warunkach polskich coraz bardziej przydatny.

Można na przykład wzorem bibliotek prowincji parmeńskiej we Włoszech² stworzyć standardową bazę danych dotyczących jakości usług bibliotecznych, okresowo analizowanych, a całość przedsięwzięcia mogłaby być koordynowana w Polsce przez SBP.

Hanna Andruszko

***Miscellanea informatologica*, Pod red. M.Górnego i P.Nowaka, Poznań 2001.**

Praca *Miscellanea informatologica* stanowi 6 już tom serii z dyskiecią wydawanej przez Zakład Komunikacji Społecznej Instytutu Językonawstwa UAM. Tym razem tom złożony został z tekstów dość zróżnicowanych tematycznie, co też znalazło odbicie w jego tytule.

Otwierają go artykuły poświęcone leksykografii i leksykologii. Pierwszy z nich *How Terminology Can Be Included in a Common Language Dictionary. Experience with the Hungarian-Esperanto Dictionary* jest autorstwa Ilony Kounty. Na przykładzie analizy słownika węgiersko-esperanckiego autorka próbuje nakreślić terminologiczne zasady i znaleźć związki pomiędzy słownictwem specjalistycznym i ogólnym. Sztuczny język jakim jest esperanto, ciągle rozwijany, jest dla autorki dobrym tworzywem dla zaproponowania zwięzłego systemu precyzyjnie zdefiniowanej terminologii specjalnej, według norm ISO określających model ich tworzenia.

Autorem drugiego artykułu *System wyszukiwania informacji słownikowej. Projekt elektronicznej edycji na materiale „Praktycznego słownika współczesnej polszczyzny” pod red. H.Zgółkowej* jest Piotr Wierzchoń. Na podstawie swych praktycznych doświadczeń, autor szkicuje próbę przedstawienia zalgorytmizowanych funkcji wyszukiwania informacji słownikowych. Autor uważając, że pracę naukową nad czy z *Praktycznym słownikiem...* można by w wieloraki sposób ułatwić, przedstawia kilka funkcji uznanych za niezbędne aby „praktycznie podnieść aspekt praktyczności PSWP”[s.21]. Ten dość skomplikowany i trudny w odbiorze tekst autor kończy zastrzeżeniem, że w dziedzinie IT poddawanej szybkiemu postępowi, rozważania teoretyczne również muszą szybko ulegać przeobrażeniom. Dlatego uważa, iż czytelnicy tego tekstu dostrzegą też jego drugą zaletę, tj. przybliżenie PSWP w jego obecnej, drukowanej postaci.

Trzeci artykuł *Konstrukcja współczesnych systemów hipermedialnych oparta na wiedzy o pamięci i właściwościach poznawczych człowieka* wyszedł spod pióra Edwarda J.Gorzelańczyka, Piotra Woźniaka i Mikołaja Kobelskiego. Potrzeba omawiania tej tematyki wynika z przyjętego założenia, że rozwój systemów hipermedialnych może się przyczynić do wyjaśnienia ograniczeń ludzkiej percepcji, pamięci i zdolności przetwarzania pozyskanej informacji. Mogą one również prowadzić do znacznego skrócenia czasu potrzebnego w procesie nauki do pokonania wszystkich etapów przyswajania wiedzy. Po zasygnalizowaniu pewnych problemów związanych z typowymi systemami hipertekstowymi, autorzy proponują kilka udoskonaleń mogących przyczynić się do ich rozwiązania.

² R.Montali: *Biblioteche Oggi*, vol.17. nr 6 (1999). <http://www.provincia.parma.it>

Bogumiła Twardosz, dość często goszcząca na łamach publikacji „z dyskietką”, tym razem poddała analizie problem zatytułowany *Publikacje naukowe pracowników Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu w międzynarodowych indeksach cytowań A&HCI i SCI*. Nawiązała tym samym do swych wcześniejszych publikacji poświęconych temu problemowi. Tym razem jednak mniej uwagi poświęciła rozważeniom teoretycznym, skupiając się na praktycznym zbadaniu tytułowego zjawiska. Po rozpoznaniu publikacji naukowych pracowników UAM rejestrowanych w tych bazach i ich sumarycznych przedstawieniach w kilku układach (wg jednostki, wydziału, tytułu czasopisma, języka publikacji) dochodzi do cieszącego wniosku mówiącego o wyraźnym wzroście liczby artykułów. Jednocześnie wskazuje kilka warunków mogących wpływać na deformacje przedstawionego obrazu a także tych, które spowodować mogą poprawę sytuacji, tj. zwiększenie udziału publikacji polskich autorów w indeksach cytowań.

Temu bardzo ważnemu zagadnieniu poświęcony jest także kolejny artykuł autorstwa Piotra Nowaka *Polska literatura humanistyczna - zasady organizacji, przygotowania i obsługi pierwszej polskiej bazy cytowań dla nauk humanistycznych*. Autor przedstawia genezę i rozwój prac nad rozbudową prowadzonej przez Uniwersytet Śląski w Katowicach bazy bibliograficzno-indeksującej z dziedziny humanistyki. Artykuł warto polecić szczególnie tym wszystkim, którzy nie negując sensu prowadzenia tego typu badań bibliometrycznych, mieli zastrzeżenia co do stosowanych do tej pory narzędzi. Wspólna dyskusja nad założeniami czy pierwszymi efektami prowadzonych prac, może przyczynić się do wypracowania narzędzia, które wzbudzać będzie mało zastrzeżeń.

Ten sam autor, drążąc dalej problematykę analizy zawartości polskich czasopism naukowych, w artykule *„Attraction Power” of Polish Contemporary Academic Journals Dealing with the Humanities* przeanalizował udział publikacji autorów zagranicznych w polskich czasopismach naukowych z sześciu dyscyplin humanistycznych (bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, filologii, filozofii, nauk o sztuce, religioznawstwa, historii). Zaproponował wprowadzenie wskaźnika nazwanego przez siebie wskaźnikiem „zdolności przyciągania czasopisma naukowego”. Poszukując następnie korelacji pomiędzy uzyskanymi wynikami a innymi parametrami kształtującymi wartość merytoryczną czasopisma, doszedł do wniosków iż poza czasopismami z zakresu bibliotekoznawstwa i religioznawstwa taka ścisła zależność istnieje. Pozwała to autorowi na stworzenie, w oparciu o wskaźnik przyciągania, listy rangowej czasopism z analizowanych dyscyplin. Wyrazić należy pogląd, iż propozycje autora warte są dalszej dyskusji.

Małgorzata Praczyk-Jędrzejczak swym artykułem *Katalogowanie dokumentów elektronicznych. Wybrane zagadnienia*, wpisuje się doskonale w toczącą się od dłuższego czasu dyskusję na ten temat. Autorka, która jest praktykiem na co dzień stykającym się z omawianymi problemami katalogowania formalnego, z dużą swobodą porusza się no polu zagadnień związanych z omawianym problemem. Poddaje analizie różne spotykane w bibliotekarstwie standardy, aby na tej podstawie lepiej móc charakteryzować polskie unormowania i propozycje, w tym projekt polskiej normy *Opis bibliograficzny - dokumenty elektroniczne PN-N-1152-1*. Ten poparty wieloma przykładami konkretnych rozwiązań artykuł warto polecić nie tylko bibliotekarzom-praktykom, ale np. studentom bibliotekoznawstwa.

Aleksandra Matulewska w artykule *Charakterystyka wybranych narzędzi wspomagających przekład w Unii Europejskiej* analizuje systemy komputerowe wykorzystywane przez tłumaczy. Wskazuje, iż przemysł infokomunikacyjny rozwijający się znacznie szybciej niż pozostałe gałęzie gospodarki, wpłynął także na gwałtowne przeobrażenia zawodu tłumacza. To

zjawisko występuje szczególnie w Unii Europejskiej, w ramach której istnieje potrzeba tłumaczenia ogromnej ilości dokumentów na 110 kombinacji językowych. Stąd doświadczenia uczestniczących w tym procesie tłumaczy związane z wykorzystywaniem różnorodnych, nowych narzędzi są niezwykle interesujące. Autorka dokonała analizy czterech, szczególnie często wykorzystywanych systemów: SYSTRAN, TMan, Trados Translators' Workbench oraz EURAMIS. Szczegółowe ich przeglądy uzupełnia także interesujące podsumowanie badań przeprowadzonych wśród studentów szkoły Tłumaczy i Języków Obcych UAM, a dotyczących znajomości narzędzi wspomagających pracę tłumaczy. Artykuł wskazuje konkretne już osiągnięcia, ale także skalę problemów stojących jeszcze w tym zakresie do pokonania, w celu zbliżenia się do opracowania narzędzia doskonałego.

Ostatni już artykuł w prezentowanym tomie stanowi opracowanie Włodzimierza Lapisa zatytułowane *Wyznaczanie stopnia redukcji własności do dystynktywnych*. Autor przedstawia w dwóch pierwszych częściach swej rozprawy metody opisu zbioru obiektów przez zestaw wartości oraz metody redukcji własności. W dalszej kolejności opisuje metodę uzyskania w oparciu o przygotowany przez siebie program komputerowy danych i sposobu wyznaczania minimalnej i maksymalnej liczby redukcji własności do zbioru własności dystynktywnych, pozostałych mocy redukcji oraz prezentacji rozkładów określonych redukcji.

Podsumowując można stwierdzić, że otrzymaliśmy kolejny tom niezwykle interesujących, zróżnicowanych treściowo artykułów, z pewnym zorientowaniem na problemy dotyczące efektywności udostępniania informacji. Badania te coraz wyraźniej stają się specjalnością kręgu autorów związanych z Zakładem Komunikacji Społecznej wspomnianego Instytutu. Sądzę, iż tom, który otrzymaliśmy jeszcze dobitniej wskazuje jego rosnące znaczenie na naukowej mapie Polski. Można również zgodzić się z założeniami redaktorów artykułowanymi we wstępie do publikacji, iż poruszona w niej problematyka może zainteresować reprezentantów co najmniej kilku dziedzin wiedzy.

Artur Jazdon